

Na dvoje interpelacij glede balkanskih zmešnjav v avstrijski državni zbornici je ministerski predsednik grof Stürgkh v seji od preteklega torka odgovoril. Preje se je izvršilo 12 ur trajajoče posvetovanje ministrov. Odgovor grofa Stürgkha ni nikogar pomiril in nikogar zadovoljil. Niti jasnosti niti natančnosti se ne more temu odgovoru pripisati. Nasprotno, povečal je še skrb za ohranjanje miru. Minister je bistveno izjavil, da sporazum vevlasti ni moten in da je vsled tega upanje opravljeno, vzdržati za Avstrijo mir. Zunanja naša vlada da ne zasleduje nikakoršne agresivne (napadalne) smeri. **Ali princip vzdržanja miru ne more biti v vsakem slučaju podlaga.** To se pravi z drugimi besedami: Avstrija je za mir, ali svoje interese na Balkanu hoče z vsemi sredstvi braniti. Tako stoji danes položaj.

Kako stojijo danes vevlasti?

Tajne vezi in pogovori ob zeleni mizi diplomatov seveda ne poznamo. A splošni vtis je, da „sporazum vevlasti“ ni mnogo vreden. Francoski minister Poincaré deluje sicer na vse kripilje, da bi se evropska vojna preprečila in tudi prelivanje krvi na Balkanu vstavilo. Francoska ima namreč v Turčiji okroglo 3000 milijonov, v balkanskih državah 1000 milijonov in v Rusiji 12.000 milijonov investiranih in se torej boji za svoj denar. Ali francoska vlada je sama izjavila, da vladajo nepremotljiva nasprotja med Avstro-Ogrsko in Rusijo. Položaj je vsled tega jako resen. Avstrija ne more dopustiti, da se ji odreče potom Velike Srbije pot do Adrije. Ali nastopanje proti balkanskim državam bi vodilo do spopada z Rusijo. V slučaju takih dogodkov bi z Rusijo zvezana Anglija in Francoska gotovo nastopili. Za Avstrijo bi se Italija vkljub trozvezi ne zmenila mnogo, ker ima itak enoletno vojno za seboj. Od vevlasti je torej edino mogočna Nemčija zvesta zaveznica Avstrije. Kakor za časa srbske vojne nevarnosti stoji Nemčija tudi zdaj kakor skala ob naši strani. Istotako zvesta naša zaveznica je Rumunska, ki ima na Balkanu iste interese kakor mi. Za Avstrijo se pri celi stvari ne gre za kosček zemlje na Balkanu; gre se ji le zato, da jo ne obkrožijo sovražni Srbi, ker bi bila pri tem v svoji lastni eksistenci ogrožena. Še neko drugo pot se naglašja, ki bi peljala v slučaju razdelitve evropske Turčije tudi do cilja, to pa brez prelivanja krvi. Avstriji bi se moralo dovoliti neodvisne colinske in trgovinske zveze na Balkanu. To upanje je seveda prav majhno. Na vsak način bodo prihodnji dnevi prav važne odločbe prinesli.

„Vseslovnski“ proti-avstrijski hujskači.

Znani češki hujskač poslanec Kloufač nahaja se v srbskem taborn v Vranji. Tam je držal javni nagovor, v katerem je m. dr. rekel: „Ko ste se vi Srbi jokali (leta 1908, ko je Avstrija Boznijo anektirala), jokali smo tudi mi Čehi; zdaj se vi smejite in tudi mi Čehi se z vami smejimo. Kajti vaše zmage so tudi naše zmage, so zmage vsega slovanstva. Pri zopetnem svetovnem kongresu se bode z srbskim orožjem računati moralo.“

V Pragi pa je imel češki poslanec dr. Kramar nagovor, v katerem je rekel, da bode vojna na Balkanu odločila tudi o usodi vseh Slovanov sploh. Slovani se morajo z vsemi sredstvi braniti, da bi Avstrija na Balkanu požrešnost balkanskih narodov vstavila. Kramar meni, da evropska vojna ni izključena in da bode ta vojna „grob marsikatero državo“. Tako se upajo češki poslanci proti Avstriji hujskati. V Srbiji bi bili taki ljudje že davno na vislicah...

Razna poročila.

Iz Bozne prihaja mnogo turških prostovoljcev na bojišča.

Zdravnikov in zdravil primanjkuje na vseh bojiščih. Bati se je, da se vsled nepokopanih mrtličov ne razširijo nevarne kuge.

V Kumanovo se je poslalo 6 železniških vozov petroleja, da se tam ležeče množestvilne nepokopane mrtlice sežge. Velike ječe v Nišu in Pirotu so spremenili v bolnišnice.

600 Miriditov (turški poslanički) je hotelo domovino izdati in Črnoгорcem prestopiti. A dva turška batajlona sta jih vjela in 500

Srbi so glasom poročil do 29. oktobra izgubili 4000 mrtvih in 7000 ranjenih.

Sin prejšnjega sultana Abdula Hamid je bil v bitki pri Kirk-Kilisese težko ranjen.

Zadnja poročila.

Velika odločilna bitka.

Južno od trdnjave Adrianopol se je pričela velikanska odločilna bitka med turško in bulgarsko armado. Boj je začel že v torek opoldne, ali v trenutku, ko te le vrstice pišemo (četrtak dopoldne) še ni nobenega poročila o zmagi te ali one armade. V boju stojijo na obeh straneh okroglo 200.000 mož. Razven rusko-japonske bitke pri Mukdenu je to največja bitka od časa Gravelotte in Kraljevidgradca... Boj se je razdelil v posamezne manjše spopade in bitke, ker sta obe armadi na velikanskem ozemlju razprostrani. Zadnji veliki boj in v njim mora odločitev pasti. Turki so vsa svoja bojišča zamenarili, le tukaj so zbrali svojo glavno moč. Bulgari so vsled doseženih uspehov jako pogumni in njih fronta je izredno razširjena. Ako zamorejo Turki bulgarsko fronto predreti, potem bi bila zanje ta zmaga pomembnejša nego vsi dosedanji boji. Ako bodejo pa Turki premagani, potem pridejo Bulgari četrtič v zgodovini pred vrata Konstantinopla...

Konstantinopol 30. okt. Glavna bitka se vrši južno-zahodno od Kirk-Kilisese pri Lüle-Burgasu in se razvija baje za Turke neugodno. Bulgari imajo tukaj baje 140.000 mož, Turki pa 260.000 mož, od katerih pa jih stoji 90.000 še jako daleč zahodno. Bulgari stojijo med Lüle-Burgas in Midia. Turki so med Midia in Viza utrjeni. Zapoveduje jim vojni minister. Bulgari so vse rezerve združili; mnogo rezervistov nima niti uniform.

London, 30. okt. Boj, v katerem zapoveduje Nasim paša 200.000 Turkom, se gre za osvoboditev Adrianopla, v katerem je 50.000 mož posadke. Boj je še vedno neodločen (glej zadnji naš telegram).

Rumunska mobilizira.

Zadnja poročila pravijo z vso gotovostjo, da je Rumunska mobilizirala. Ako se Balkan razkosa, potem seveda ne more Rumunska zaostati, temveč mora svoj delež zahtevati. Ali v trenutku, ko skliče Rumunska svoje rezerve pod orožje in se prične njena armada pomikati proti Dobruđi, je mednarodni položaj skrajno nevaren postal. Za Rumunsko se bode Rusija oglasila in to bi pomenilo bržkone tudi — avstro-ogrsko vojno.

Popolno zaupanje

pridobile so si

Zvezda

Križcem

MAGGI

levo

kocke

(gotova goveja juha)

po 5 vinarjev

pri vseh gospodinjah.

Ime MAGGI jamči za

takošnjo pripravo

in izvrstno kakovost.

Telegrami.

Konec Turčiji?

(Zadnji zasebni telegram)

Sofija, 31. okt. zvečer. Bulgarski listi poročajo, da je bulgarska armada dosegla veliko zmago

g o čez turško vzhodno armado. Turški listi zopet pravijo, da je bitka še neodločena in da vrši naprej. O stališču Rumunske in Avstro-Ogrske ni nič znano.

Dopisi.

Fram. Slavni gospod urednik! Razvel nas je, ko smo čitali v zadnjem „Štajercu“ drugi dopis iz Ješenc. K temu moramo mi zopet nekaj povedati. Da mora taisti in kar javno nastopiti ni čudo, ker naš župnik Muršec začel je hujskati proti „Štajercu“ njegovih naročnikov da je grozno. Vsakega čveka poprašuje, kateri ima v farožu česa priti, kateri bi bil v vasi na „Štajerca“ narode, da potem lažje hujska in obrekuje. Za dan vprašamo g. župnika: Ali mislite, da le človek v Vaši fari zamore česa skupaj postati in „Štajerca“ poslati? Ali mislite, da le človek zna pisati in drugi naj bili buteljci? se g. župnik grozno motite, tudi mi smo bili v šolo. Da napadete ubogega kmečkega delavca da se mora kar javno v bran zoper Vas priti, ni čudo. Ali ne bodete kmalu nehal neumno rogoviljenje in hujskanje proti našemu „Štajercu“? Kaj neki mislite g. župnik, da sam Bog? Vi ste dušni pastir, ki bi morali skrbeti za Vaše ovce, ne pa da obrekujejo uboge kmete. — Ljubi „Štajerc“! Na nedeljo dne 3. X. imenovali so te „ptujskega šnopsarja“, vemo pa kaj si jim zakrivil, da imajo tak šnoper nad teboj. Oj ti ubogi „Štajerc“, kaj imaš pretrpeti od tega žeganega Muršeca, in kaj jim vendar storil? Ali morda zato, da si vsakemu političnemu farju, kateri zoper te hujska, da mu resnico kar pod nos zabrusi. Na zgorej imenovani dan imenoval je naš mirne kmete (le mlade posestnike) trikrat „šmrkavce“. Le čakajte g. župnik, videli bomo če bomo takrat tudi „šmrkavci“, ko bode ali Vaš organist po bernji prosjačili. In na videli bomo kako se nas bode takrat imenovalo. Ljubi „Štajerc“! kaj nam je storil da zadobimo mir, kakor nam ga je sam g. Kristus zapustil, ko je rekel: Mir Vam bodi. Ali naš g. župnik ne ve, kaj je mir, zato del le vedno nemir in prepir in hujska zoper „Štajerca“; pa to mu prav nič ne koristi. Stem da hujska zoper „Štajerca“, pridobiva njemu več naročnikov in jih še bode več; za to bodemo mi poskrbeli. Torej le tako naprej, g. župnik, bode vsaj več naročnikov in potem nas lahko iz prižnice obrekuje kakor hočete, magari Vam jezik počti. Za zdaj dovolj! Drugokrat ved.

Od Muršeca obrekovani kmetje.

Iz Št. Jurja ob Taboru. (Zopet blamaža). Naš župnik France misli, da mora vsaki tabor plesat, kakor bi on žvižgal; a trofil je pa vedno enkrat na tacega moža, ki se mu je upal na palce stopiti. Umrl je namreč en otrok, ki bi bil „evangelisti“ vere in ga France, ta Kristosov naslednik, ni pustil na blagoslovljenem pokopališču pokopati; gotovo si je mislil: kaj, saj tu tako ne bodem enega helerja ne služil, kakor je že moja navada. — Seveda, dobro bi bilo zopet kakih K 70 ali 80! Ali in jo oblast Francetu pokazala, da je še neko več kakor on. Dobil je toraj jako dolgi nos, in otroci se je moralo na blagoslovljenem pokopališču pokopati, in ni mogla niti kuharica pomagati, ako ravno ima skoraj to večjo oblast v farovi. Evo slučaj: Letos prinesem enkrat enega otroka k krstu in ni bilo župnika doma, pač pa je bil en ljudski duhovnik tam na obisku, kateri je rekel: No, ker ni gosp. župnika doma, bodi pa jaz otroka krstil. „O ne!“ pravi kuharica. „Vi le pustite pri miru, le naj drugokrat pride, kadar bodo naš gospod doma.“ In z otrokom smo morali iti brez krsta. O tem in še več o družih rečeh povemo prihodnjič. Toraj, res peša.“ Kje je ljubezen do bližnjega?

Za Turke?

(Nekaj odgovora.)

Velike zmage balkanskih držav nad Turčijo se izrablja v slovenski javnosti tako, kakor da bi bile pravzaprav zmage slovanskih narodnjakov. Blahoslav. Kmetje pobijajo turške vojske.

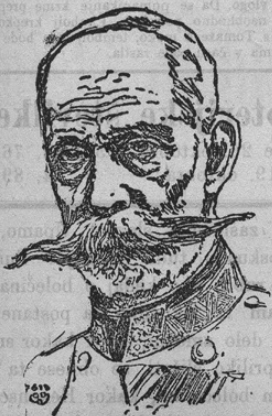
trajajo slovenski katoličani za nekako veselo ... Mi sami smo se v tej zadevi na strankarsko stališče postavili; vodilo nas je, da glasujemo naprej, vedno domače avstrijske načelo. Zato ker ne tulimo „živio Srbi“ „Balgari“, nam očitajo slovenski listi in lističi, da „potegujemo za Turke“. V „Slovenskem narodni“ preobrača Lesničar svoje kozolce in nas opozarja v znanem tonu slovenske inteligence; pravi, da naj naš urednik nabere svoje stiske in naj jih kot prostovoljce pelje Turkom na pomoč. No, prijatelj Lesničar, zakaj pa ti ne storiš? Ti biješ krvave bitke na polju in zmagaš v restavraciji „narodnega doma“. Zakaj pa ti ne zbereš vse tiste falirane pesnike in pesnike in advokate, ki tvorijo jedro narodne stranke? In jih ne odpelješ na balkanski jug? Vas bi se Tarki gotovo prestrašili, zaradi tega, ker so antialkoholiki ... Istotako nas napada „Straža“ in nas psuje zopet na zani olikani način tiste propale gospode, ki slovensko ljudstvo le molzna krava in ki zločin celo vero v svoje umazane namene. Mi se ne za klerikalne ne za narodnjaške psovke obdajali. Ali sredi tega bojnega dirindaja se nam zdi potrebno, pojasniti v javnosti svoje stališče, ki je obenem avstrijsko stališče.

Že zadnjič smo naglašali, da se ne gre tu nobeno versko stvar in še manj za versko vprašanje, najmanj pa za katoliško vojno. Krščanska vera je najslabši izgovor za prelivanje krvi na balkanu. Farški vojni hujšakači, ki imajo menda nerazumno zadoščenje, ako se tisoči nedolžnih v svoji krvi valjajo, naj bi pomislili, da je najmanj zoper božjo zapoved. Sicer pa je tudi to veliko krščanskih Turkov. In balkanski narodi vendar niso vsi rimsko-katoliški; namrečno: kot pravoslavni zametujejo in zaničujejo kapele in so strupeni sovražniki „edino izveličevalne cerkve“. Za kakšno vero se gre torej tukaj? Balkanskim kraljem, med katerimi ima svetovskeri Peter najznačilnejšo preteklost, se gre le za tisto „vero“, ki jo dikтира žep. Kar pa govorijo slovenski listi o kulturi balkanskih narodov, je naravnost smešno. Črnogorci so grdi lenuhovi, ki pustijo sužensko vzgojo ženske zase delati in pri katerih je vsak vsiljeni ropar „junak“. Niti svojega kralja Niti si ne morejo sami plačati, tako da živi ta „junak“ od beraških „trinkgeldov“, ki mu jih dajejo druge države. In kultura na Srbskem? Narod, ki umori hladnokrvno svojega kralja, ki mrtvo truplo umorjene kraljice skozi okno na tlak kakor crkveno mrhovino, ki povzdiguje potem morilce in posadi pravega inspiratorja zločina na krvavi prestol, — tak narod naj bi bil „kulturen“? A pustimo to!

Zakaj se torej gre? Dve stvari so mogoče: balkanske države Turčijo popolnoma premeja in jo na ta način iz Evrope potisnejo, —

Nadvojvoda Rainer.

Nadvojvoda Rainer je v Badenu pri Dunaju na pljučnici obolel, kar je pri njegovi starosti zelo nevarno. Kakor znano je nadvojvoda Rainer najstarejši član naše cesarske družine. Rojen

Erzherzog Rainer v. Österreich

leta 1827 v Milanu. Splošno priljubljeni nadvojvoda je zlasti dobrohotni podpornik in zaščitnik znanosti. Zato je tudi imenovan za častnega doktorja in člana raznih visokih šol.

ali pa da ostane Turčija končno zmagovita. Ako bi balkanski narodi zmagali, hoteli bi si plen razdeliti. Uresničiti bi hoteli mogoče jugoslovanske države, povečane z dosedanjimi deli Turčije. Mislimo, da nam ni treba posebej povdarjati, da bi bila taka preureditev balkanskih držav velikanska nevarnost za avstro-ogrsko monarhijo. Če Srbi sami ob sebi so od nekdanj strupeni sovražniki naše monarhije in ni še dolgo, odkar bi bil skoraj započel krvavi boj z njimi. Avstrija in z njo tudi druge velevalisti ne more dopustiti, da bi balkanski narodi z mečem razsekali balkanski zemljevid. Zato zmaga balkanskih narodov ni v interesu naše države — in zato smo tudi mi upali, da bodo Turki odbili neopravičeni napad. V slučaju turške zmage bi namreč ostale balkanske meje nespremenjene in bi torej bila popolna sigurnost dana, da ne boje treba naši državi z mečem nastopiti. Danes pa ničesar ne vemo.

To je podlaga našega „prijateljstva za Turke“. Sicer pa vojna odločitev še ni padla in bogve, li se ne boje „jugoslovansko“ veselje prav kmalu v jok spremenilo.

Zakaj pa se slovenski voditelji za balkanske narode divje narode potegujejo? Zakaj delajo ravno nasprotno vsemu, kar bi Avstriji koristilo? Ker si upajo od zmage balkanskih narodov hitreje uresničenje svojega protiaustrijskega cilja. Ali niso začasa srbske vojne nevarnosti v Ljubljani „živio Srbija“ vpili? In danes povedo tudi klerikalci s svojimi „trialeističnimi“ idejami, da hočejo avstrijske kronovine raztrgati in avstrijsko ustavo med staro železje vreči. Slovensko ljudstvo pa prvakom obeh strank ne boje na tej poti sledilo!

Prvaki se torej navdušujejo za balkanske narode, ker so v dnu svoje duše protiaustrijskega mišljenja. Mi pa stojimo na stališču, da se sme Avstrijele za Avstrijo potegovati.

Punktum!

Zobna kréma

KALODONT

Ustna voda 40

Novice.

Naš koledar izšel.

Splošno priljubljeni „Štajerčevi“ kmetški koledar za leto 1913 je v svojem VI. letniku ravnokar izšel in sicer v ednaki obliki ter velikosti. V koledarju je tudi na 144 straneh razdeljenih cela vrsta lepih in zanimivih slik. Vsebinska je zopet taka, da bo gotovo sleherni čitatelj zadovoljen. Uredništvo se je oziralo ravnokar na praktične potrebe in podučne članke, kakor na zabavne in pripovedne stvari. Vsebinska koledarja je sledeča: 1. Leto 1913 (Neednaki katoliški prazniki; znamenje za lune krajce; nebeška znamenja; deželni patroni; cesarska rodbina; avstro-ogrsko deželne barve; vladarji v Evropi). — 2. Kalendarij (z zapisniki). — 3. Uvodne besede. — 4. V gluhem zakotju (povest) malorusko spisal Bogdan Lepki, poslovenil Podravske. Ta krasna povest iz kmetškega življenja bo gotovo splošno zanimala. — 5. Racijonelni čebelar, spisal Alojzij Križanič v Veliki Nedelji. — 6. Zaradi ženske, črtica iz korških gora, spisal Hans Lindner. — 7. Otroška modrost (o veri, o vojski, o davkih, o pijančevanju), spisal rusko Lev N. Tolstoj (jako fini spis največjega tega ruskega pisatelja). — 8. Borov plot (Kieferzaun), spisal Alojzij Križanič v Veliki Nedelji. — 9. Krasota pastirskega življenja (nežna povestica), spisal Josef Pekornig. — 10. Premikanje prebivalstva po izidu ljudskega štetja, spisal dr. Oton Wittschleben. — 11. Človek in žival, spisal prelat dr. Weitbrecht. — 12. Smešnice. — 13. Zelo priporočljiva uporaba kuhinega sa-

du, spisal R. Dolenc. — 14. Ne zamujajmo zimskega časa, spisal V. Holz. — 15. Resnice, spisal Emanuel Wertheimer. — 16. Zavrleka, spisal c. k. vinarški nadzornik A. Skalicky. — 17. Vol in mravlje, spisal Juhani Aho. — 18. Prva pomoč pri nakrat nastopivši bolezn. — 19. Po begu za delom, iz ameriških črtic Viljema Heydrich. — 20. Iz živalskega življenja, po listu „Der Tierfreund“. — 21. Požeruh, vojaška šalivka. — 22. Varstvo konjev. — 23. Zmës, iz raznih listov nabrano. — 24. Iz našega Ptujja, k slikam koledarja. — 25. Zopet nekaj napredne pridige, spisal „Štajerčevi“ Pratikar. — 26. Politična šala, k sliki. — 27. Zažvižgaj, bič! (pesen) spisal Tebničmar. — 28. Sejmi na Štajerskem in Koroskem. — 29. Poštne, brzojav in koleki; tarifa poštne nakaznice, tarifa denarnih pisem, tarifa vozne pošte, telegrami, seznamek sejmov v Ptujju, tarifa za koleke. — 30. Oglasi. — Cena koledarja je 60 vinarjev, s poštnino vred pa 70 vinarjev. Najbolje je, ako se pri naročbi pošlje denar ali pa marke naprej. Kdor vzame 10 koledarjev, dobi enega zastoj. Vsa naročila je vpsolati na upravnništvo „Štajerca“.

Priloga. Današnji številki „Štajerca“ je dodan propekt pratičnem gnojenju travnikov, na katerega cenjene čitatelje prav toplo opozarjamo.

SUKNA

in modno blago za gospode in gospe
priporočila izvozna hiša 140
Prokop Skorkovsky in sin
v Ljubljani na Češkem.

ZE FIRE

Vzorci na zahtevo franco. Zelo zmerne
cene. Na željo hočem dati takoj izgotoviti gospodske obleke.

Iz Spodnje-Stajerskega.

Veliki požar. Pretekli torek popoldne je skoraj cela vas sv. Kungota pri Ebensfeldu v ptujskem okraju pogorela. Vladal je viharju podobni veter. Vaški možje so bili večinoma pri neki licitaciji v bližini. Kar nakrat je v prvem hramu poleg cerkvice pričelo goreti. In v par minutah stala je že vsa vas v ognju. Bilo je naravnost grozno. Vbogi ljudje so komaj življenje rešili, pohištvo, orodje, krma, žitje, ves pridelek leta, mnogo svinj in perutnine je zgorelo. Več oseb je pridobilo težke opekline. Skupno je pogorelo 17 hiš in vsa k njimi spadajoča gospodarska poslopja. Ptujška požarna bramba je izredno hitro prihitela pod vodstvom „zugsführerja“ g. Reisinger. A pomagati ni bilo mogoče, ker v celivasi primerne vode ni. Najboljša požarna bramba in najboljši gasilci ne morejo ničesar storiti, ako nimajo vode! Škoda, ki je nastala vsled tega požara, je velika, in žalibog je zavarovanje prizadetih posestnikov le majhno. Ogenj nastal je baje s tem, da so se otroci z žigalicami igrali. — K temu požaru moramo še par besed pristaviti. Prvič

Od vojne.

Kakor znano ima glavno povelje čez bulgarsko armado kralj Ferdinand sam, Seveda je to le ime. V resnici namreč pelje glavno povelje general Sawow, ki je obenem duševni vodja vseh proti Turčiji se bojujočih

General Sawow

držav. Generalissimus Sawow bil je l. 1858 rojen in se je na Ruskem izobražil. Udeležil se je tudi bulgarske vojne proti Srbiji in je pozneje bulgarsko armado izvrstno organiziral.